

Kako transformirati degradiran javni prostor?

Torek, sreda, 21. in 22. maj 2013

KID KIBLA

Razstava študentov Central St. Martins College of Art & Design, London

Delovni načrt projekta EU-PA je vključeval pet delovnih sklopov, ki so obsegali terensko delo in eksperimentalne ustvarjalne dejavnosti. V prvem delovnem sklopu so študentje raziskovali, preiskovali in opazovali ciljna območja mest London, Maribor, Jesolo in Praga. Na delavnicah in kreativnih laboratorijih so s pomočjo pridobljenih informacij razvili vizije in urbane/umetniške intervencije. Študentje bodo na razstavi predstavili video in fotografsko dokumentacijo izsledkov raziskav in izvedenih akcij.

Povzetki govorcev panelnih razprav na konferenci

PANELNA RAZPRAVA 1: Prizadevanja v socialni sferi in smisel umetnosti v sodobni družbi

Ahac Meden: PREJK 12

Namen projekta PREJK 12, ki se je odvijal v Murski Soboti v septembru 2012 v sklopu Evropske prestolnice kulture Maribor 2012, je bila oživitev in osvestitev degradiranih prostorov v mestnem jedru preko kulturno-umetniških praks. Želja po kontinuirani praksi je nakazana v imenu projekta: »PREJK 12« (v prekmurskem narečju pomeni »preko 12« - torej »še po letu 2012«). Skozi ta eksperiment so se začele kazati konkretne problematike, ki so skupne širši sodobni realnosti.

Ahac Meden: Univerzitetni diplomirani kulturolog (2007) Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani in magister družbene komunikacije (2009) na Univerzitat Pompeu Fabra v Barceloni. Soustanovitelj in raziskovalec Zavoda za družabno raziskovanje in medkulturno razumevanje - DrMr.

Hana Repše in Domen Rupnik: Življenjska umetnost

Festival Nanagiriti.si poteka od leta 2004. Osnovna ideja projekta je iskanje konceptualnih modelov rešitve problemov mladih umetnikov: eksistencialnih, socialnih, finančnih, produkcijskih ... Gre za skupinsko ustvarjanje v javni prostor vpetih objektov.

Festival je bil leta 2009 prekinjen zaradi reševanja osebnih situacij organizatorjev. Letos se festival ponovno obuja. Hana Repše in Domen Rupnik sta raziskovanje festivala na nek način nadaljevala s podiplomskim študijem na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer sta v umetniško polje vpletla samooskrbo, permakulturo in vsakdanje življenje, kot je to počel Allan Kaprow.

Hana Repše in Domen Rupnik: profesorja likovne umetnosti (2007) PEF UM, magisterij (2012) Akademija za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani. Filmske in animacijske delavnice, mentorstvo, oblikovanje.

Maruša Novak: Biomodd in drugi hack-i

Biomodd je platforma za dialog in eksperimentiranje. V ospredju tega sodelovalnega in odprtokodnega projekta je povezovanje biologije in tehnologije v raznolikem umetniškem procesu, ki prav vsakemu posamezniku predstavlja nekaj popolnoma drugega. Projekt obstaja in živi zaradi ljudi, ki pri njem sodelujejo in ga soustvarjajo. Posamezniki z različnimi interesi in znanji širijo idejo in gradijo skupnosti na vseh koncih sveta. In prav zato je ta hibridna instalacija, ne glede na njen prostor v družbi, drugačna in unikatna.

Biomodd-ov vpliv na nastanek projektov: »Alternativne točke Maribora« I<3Plants, diy robotske delavnice, sodelovalni projekti...

Avtor: skupnost Biomodd-a (Maribor, I<3Plants Maribor, Delft, New York)

Maruša Novak je diplomantka Oddelka za likovno umetnost Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru (2012) s temo »Umetnost kot interdisciplinaren in participativen proces«.

Monika Pocrnjić: I<3Plants

»I<3Plants« je virtualni, interaktivni, družbeni, odprtokodni umetniški projekt, ki med seboj povezuje ekologijo, tehnologijo in umetnost. Na delavnici Biomodd v Mariboru smo v zelo kratkem času zgradili »hibrid« iz računalniških odpadkov in rastlin. Interaktivna instalacija žive sinteze tehnologije in botanike je bila ustvarjena in predstavljena v prostorih Kible.

Avtorice: Maruša Novak, Monika Pocrnjić, Špela Kobal (2010/11)

Monika Pocrnjić je absolventka Oddelka za likovno umetnost Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru.

Dušan Zidar: Alternativne turistične točke mesta Maribor

V projektu "Alternativne turistične točke mesta Maribor" smo s študenti pregledovali mesto Maribor, ki je v zadnjem desetletju doživelo izrazito preobrazbo. Široka paleta različnih rešitev, s katerimi so se študentje ukvarjali, je nakazovala, da je preobrazba mesta posledica kompleksnih sprememb: ekonomskih, socialnih in mogoče tudi čisto osebnih. Spremembam se ni mogla izogniti tudi sama umetnost. V tej optiki se nam je zastavilo "logično" vprašanje, kje se danes nahaja umetnost, "estetika"....

Izr. prof. **Dušan Zidar** je predavatelj predmeta Kiparstvo in predstojnik Oddelka za likovno umetnost Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru. Akademski kipar, predavatelj in mentor. Svojo filozofsko in umetniško izjavo utemeljuje skozi instalacijske postavitve, podaja se v raziskovanje vizualnega in zvoka.

PANELNA RAZPRAVA 2: Kreativni pristopi za aktiviranje in preoblikovanje javne sfere

Patricia Austin: Kreativni pristopi za aktiviranje in preoblikovanje javne sfere

Obstoječe kulturno vodene strategije mestne regeneracije se pogosto preveč zanašajo na arhitekturo zvenečih imen in/ali na naključno nastreljene strategije umestitve umetniških del v javno sfero.

Ta predstavitev se zavzema, da oblikovanje in uporaba javnega prostora združuje ciljno planiranje in kreativno, narativno sooblikovanje, ki zajema umetnike, oblikovalce, prebivalce, vladne in gospodarske interesne skupine.

Patricia Austin: vodja predmeta Narativna okolja in izredna predavateljica predmeta Prostorske vaje. Na Central St. Martins College of Art & Design v Londonu. Akademsko raziskovalka, avtorica, kuratorica in svetovalka za oblikovanje. Predavala je v Evropi in Aziji, vodila sodelovanje narativnih okoljskih projektov z univerzami in vladnimi organizacijami po vsem svetu.

Ekavi Whitlock-Blundell in Noémi Zajzon: Skillscycle - odpiranje javne sfere s štirimi samokolnicami

Skillscycle je projekt o lažji socialni izmenjavi in sodelovanju med skupnostjo območja King's Cross v centru Londona. Študenti so se osredotočili na to območje zaradi njegove nenehne radikalne prenove iz degradiranega centra v kulturno in komercialno središče. Delavnice so potekale v različnih skupnostih z namenom, da preobrazijo čas in doživetja ljudi v predmet blagovne menjave ter jim pomagajo pri medsebojnem povezovanju in transformaciji skupnosti.

Noémi Zajzon: in Ekavi Whitlock-Blundell: Letna razkriva

»Nabiranje Prage« nudi naključnemu obiskovalcu odkritje sledov delčkov mestne podzemne scene, ki sobiva z mestnimi prizorišči. Aplikacija deluje kot orodje, ki zbira označevalce kategorij - Hrana, Pijača, Predstava, Razstava, Nakup – na poti v park Letna. Razgled z vrha hriba razkriva stopnjevano

resničnost nabora lokacij in nagovarja publiko k obisku s ponudbo popustov in k ocenjevanju celostne izkušnje.

Ekavi Whitlock-Blundeli in Noémi Zajzon sta MA študentki Kreativne prakse za narativna okolja, Central St. Martins College of Art & Design v Londonu.

Seung Youn Lee: Talking Crest (Spreminjanje identitete King's Crossa) – London

Nenehno preoblikovanje King's Crossa je vzpodbudilo Talking Crest, da že od oktobra 2011 razvija prelomno razmišljanje, saj so prepoznali nujnost spodbujanja lokalne identitete. Od 3. do 18. maja 2012 je kolektiv izvedel odmevne delavnice posvečene ljudem, ki na tem območju živijo, potujejo ali študirajo. Oblikovali in izdelali so zastave za mini-procesijo in dogodek z živo glasbo na Trgu Granary, v znak počastitve King's Crossa in njegove skupnosti. Prvovrstni dogodek se je odvijal na čolnih z barvitimi napisi, oblačili in postavitvami izbranih zborov, katerih spevi so prodirali z Regentovega kanala.

Kreativni team: Sara Angelucci, Alex Augustus, Mia Frances Kennedy, Seung Youn Lee, Leticia Lozano, Radha Mistry, Rebecca Wood

Seung Youn Lee: Jesolo "Pipe City"

Jesolo je uspešno turistično letovišče na severovzhodni obali Italije. Mesto je živahno in dejavno v poletnih mesecih, v zimskem času pa večinoma opustelo. Domačini bi si želeli več raznolikih kulturnih dogajanj skozi vse leto. Se posebej pa si želijo senčnega zavetja v soparnih poletnih mesecih. Namen "Pipe City" je ustvarjanje ohlajenih površin z uporabo vodne napeljave in razpršilcev, ki bi ustvarjali megleno okolje za igro, delujočo dan in noč. Cevni sistem deluje tudi kot inštrument usposobljen za ustvarjanje zvokov. Prostor bo tako postal umetniška ploščad, kjer se bodo lahko umetniška dela in filmi predvajali skozi vse leto.

Kreativni team: Alexander Augustus, Manuel Di rita, Cristiana Favretto, Seung Youn Lee, Isabella Mara

Seung Youn Lee je MA študentka Kreativne prakse za narativna okolja, Central St. Martins College of Art & Design v Londonu.

Alenka Banič: Projekt Stoli

Prostorska instalacija je potekala med Glavnim trgom in Koroško cesto. V javnem prostoru razvrščeni stoli so delovali kot povezovalno komunikacijski element in hkrati markacija dogodka na dvorišču nekdanje gostilne Koper.

Intervencija je bila pripravljena z željo po medsebojnem povezovanju, komunikaciji in aktiviranju prebivalcev Koroške ceste in ostalih ljudi v bližnji okolici.

Stoli so bili zbrani z javnim pozivom, podarili so jih občani, društva, šole in ostale institucije. Vsak stol je bil opremljen z imenom njegovega lastnika. Po prireditvi so si ljudje lahko izbrali poljuben stol in ga obdržali.

Umetniški vodja projekta: Mirjana Rukavina

Asistenca: Alenka Banič

Gostujoči umetnik: Martin Romeo

Razvoj koncepta: Margherita Poggiali, Lizon Tijus, Flavia D'Amico, Alenka Banič, Alexander Augustus
(vsi iz šole Central St. Martins College of Art & Design, London)

Alenka Banič: 101 stvar, ki jo lahko počneš v zapuščenem bazenu

Namen projekta je oživitev bazena v mariborskem mestnem parku nad otroškimi igrali. Bazenu ima za seboj zanimivo preteklost in veže nase mnogo zgodb ter spominov. Skozi delavnice, ankete in intervencije na bazenu smo povabili veliko število ljudi vseh starosti, da prispevajo svoje ideje, kakšno novo funkcijo dati temu propadajočemu javnemu objektu. Izbrani predlogi so dokumentirani v knjigi, ki bo podarjena mariborskemu županu. Namen te geste je navdihniti mestne oblasti in pokazati, na koliko zanimivih načinov se lahko ponovno prinese življenje na bazen.

Alenka Banič je MA študentka Kreativne prakse za narativna okolja, Central St. Martins College of Art & Design v Londonu.

PANELNA RAZPRAVA 3: Izvedenska mnenja

Matevž Čelik: Od arhitekture zgradb do arhitekture sistemov

Dinamika današnjih družbeno-ekonomskih sprememb sili mesta in občine, bolj kot kdajkoli, v nove načine načrtovanja in upravljanja. Da bi bili omogočeni čim bolj ažurni formalni ugovori na izzive načrtno dokumentacije, bi morali preiti od strogih predpisov k bolj odprtim strateškim shemam. Kako je to vplivalo na kakovost urbanega okolja? Danes vemo, da moramo v prvi vrsti razumeti različne procese in da moramo obnoviti ali dopolniti sisteme, ki neizogibno vplivajo na izboljšave bivalnega okolja. Ni pa nujno, da gre za zgradbe.

Matevž Čelik : arhitekt, urbanist, avtor (New Architecture in Slovenia), kolumnist, urednik. Direktor Muzeja za arhitekturo in oblikovanje (MAO) v Ljubljani.

Janko Rožič: Umetnost umeščanja: Arhitektura med nadgrajevanjem in degradacijo

Skozi najsodobnejša spoznanja arhitekturne stroke in prostorsko modrost starih mojstrov, s celovito prenovno zgodovinskih jeder in reurbanizacijo suburbije evropskih mest je onkraj ideologij modernizma in imagologij postmodernizma mogoče premostiti razkorak med starim ter novim. Primer dobre prakse: Preobrazba starih vojaških zaporov v Hostel Celica, ki je bila leta 2006 proglašena za »the hippest hostel of the world« in 2012 uvrščena na seznam 501 najatraktivnejših turističnih destinacij na svetu.

Janko Rožič: arhitekt in urbanist, esejist, okoljevarstvenik, predavatelj na Oddelku za arhitekturo Fakultete za gradbeništvo Univerze v Mariboru.

PANELNA RAZPRAVA 4: Site-specific – primeri dobre prakse

Matej Andraž Vogrinčič: Site-specific osebno: od izkušnje odkritja prostora in ideje do neposredne povezave s prebivalci

Site-specific projekti pripovedujejo o izkušnji ustvarjanja postavitev, ki so specifične za lokalno področje, običaje in zgodovino – o zapolnjevanju najbolj vsakdanjih ali zanemarjenih področij s še bolj običajnimi predmeti. Vpogled v tisoče ur predanega dela ob pomoči skupnosti. Pripoved se začne s prvim projektom v rodnem mestu pred dvajsetimi leti in vodi v Benetke (1999), od tam v Avstralijo (2002-2005), Anglijo (2006) – in se konča zopet v Sloveniji s projektom za razstavo Skoraj Pomlad v Umetnostni galeriji Maribor lanske zimo.

Umetnik **Matej Andraž Vogrinčič** (1970) ustvarja site-specific dela v urbanem in naravnem okolju od zgodnjih 1990-ih.

Miha Turšič: Site-specific: KSEVT Vitanje Slovenija

Otvoritev Kulturnega središča evropskih vesoljskih tehnologij (2012).

Arhitekturno združenje za Vitanje predstavi svojo vizijo zgradbe, ki bo gostila raziskovalno misijo za Kulturalizacijo vesolja in Kompozit umetnosti in znanosti (2009).

KSEVT vodi dva glavna programa: lokalnega, ki se osredotoča na kulturne in izobraževalne storitve v Vitanju ter planetarnega, Kulturno vesoljskega programa, ki je osredotočen na vključevanje umetnosti in humanistike v raziskave vesolja.

Miha Turšič - direktor (2010) in soustanovitelj. Od leta 2004 aktivno sodeluje na področju kulturizacije vesolja, oblikovanja breztežnostnih okolij in postgravitacijske umetnosti v sodelovanju z Dunjo Zupančič in Draganom Živadinovim.